

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutul tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară 5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sînu
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Libertatea.

(=) Ce este oare libertatea? Libertatea este puterea, ce o are și trebuie să o aibă fiecare om, căci D-zeu l'a făcut liber, ca el să poată lucra neîmpedat de nimenea, să-și poată întrebuița mintea și brațele sale după-cum îi place.

Pentru libertate au luptat în trecut și luptă și astăzi toate popoarele. Căci libertatea nu se dă, ci aceea se câștigă prin luptă bărbătească. Un popor care e liber, poate săvârși fapte mari, fapte mărețe, pe toate liniile vieții. Dar pentru-ca un popor să nu pierdă libertatea, ea trebuie să crească în inima și viața lui, trebuie să se prefacă în sângele lui și să fie adânc săpată în pieptul fiecăruia.

Pentru libertate luptă poporul nostru, ear' stăpânitorii noștri vremelnici luptă din rășputerii, ca tocmai la această libertate să nu putem ajunge, de ea să ne lipsească. A lipsi pe un popor de libertate, înseamnă a vătămă omenimea întreagă, înseamnă a ucide încetul cu încetul acel popor. O națiune, care se lasă să fie subjugată, să i-se răpească libertatea, nu e vrednică de ea, una ca aceea nu are viață, e moartă.

Tocmai pentru aceasta datori suntem cu toții, ca fără de nici o cruțare, să ne apucăm bărbătește de ori-ce lucru, ce e în folosul ei, și unde numai putem, să tindem mână de ajutor.

Avem, mulțumită Sfântului, și noi Români bărbați, cari luptă pentru națiunea lor.

Cu toate aceste totuși putem zice: Sărman popor român, cu cât se înmulțește numărul acelora, cari sbiară în gura mare, că sunt apărătorii tăi, că voesc fericirea ta, cu atâta tu te areți mai trist, mai abătut și descurajat, cu

atât crește amarul necazurilor și suferințelor tale. Toți te strigă, se înarmează cu numele tău, toți vorbesc în numele tău; la toți le întinzi brațele, votul tău, încrederea ta, și apoi unii dintre ei slabi de ânger îți întorc spațele, ba chiar și rid de supunerea ta; ear' tu taci, îți pleci capul, suferi, dar nimeni nu te întreabă, îți e și foame, dar suntem convinși, că cu toată sărăcia și lipsa în care zaci, *mintea ta e mai flămândă* decât stomacul.

Mai flămândă, da, deoarece-ce în multe părți conducătorii tăi sunt numai cu numele, dar' nu și cu fapta, căci altcum nu ai săvârși lucruri, cum une-ori săvârșești, cari sunt spre rușinea ta.

Lumina ce ți-se dă în foarte multe locuri, este prea puțină, decât ca ea să te poată aduce la calea adevărată.

Toți cei cu carte trebuie să ne adunăm în jurul poporului și să-i vorbim la inimă, ca să ne înțeleagă. Să-i explicăm pe largul ce este libertatea pentru care trebuie să lupte, și să-i descriem bunurile ce rezultă dintr'însa, și atunci nu va mai sta nici un moment la îndoială, că-i dorim binele, și putem fi siguri că ne va sprigini în toate întreprinderile noastre.

Ear' cei cu carte, profesori, dascăli, neguțatori, meseriași și plugari, să ne învățăm unul pe altul ceea-ce ne lipsește, și atunci nu vom avea de ce să ne temem, atunci și numai atunci vom putea ajunge la — libertate!

Școli noue de stat. În anul acesta se va ridica din partea ministrului de culte și instrucțiune publică 196 școale de stat, în următoarele locuri: în comit. Cojocna și Solnoc-Dobâca câte 12; în comit. Arad, Bereg, Hunedoara, Murș-Turda și Ung, câte 10; în Sălagiu 8, în Bistrița-Năsăud cinci, ear' celelalte în alte comitate.

*

Cabinetul negru — disolvat. »Magyarország» aduce știrea, că fiind în discuție în consiliul de ministri și secția naționalităților, de sub conducerea faimosului Jeszenszky, unde se făuriau atâtea născociri despre naționalități, și în deosebi despre Români, consiliul de ministri, la propunerea lui Széll, a hotărât, ca să se înainteze la Coroană o petiție, pentru-ca ea să fie disolvată. Coroana a încuviințat cererea, și astfel Széll a însărcinat pe Tarkovics, secretar de stat, ca să execute ordinul. Jeszenszky se zice că va intra în ministerul de justiție.

Alegerea de Episcop la Arad.

În decursul acestui an s'au petrecut două evenimente însemnate pentru credincioșii bisericii române ortodoxe din Ungaria, Transilvania și Bănat, și îndeosebi pentru cei din arhidieceasă și pentru cei din diecesa Aradului.

Cel dintâu a fost alegerea de Metropolit al scaunului veduiv prin moartea Metropolitului Miron Romanul, ear' al doilea alegerea de episcop al Aradului, scaun devenit vacant prin alegerea de Metropolit a fostului Episcop aradan Ioan Meșianu.

Mare este chemarea ce o au aceste înalte dignități bisericesti nu numai față de biserică, dar' și față de neamul lor. Pentru aceasta cei-ce au îndeplinit aceste alegeri, o mare răspundere au luat asupra dinșilor.

Nu voim a preamări sau a dejosii pe unul sau pe altul dintre cei aleși despre ținuta d-lor față de biserică și neam și că la loc au fost aceste alegeri ori ba, căci aceasta ni-o va dovedi viitorul cel mai apropiat.

Dorim numai, ca speranțele ce și-le-au pus într'înșii membrii sinodului îndreptății la aceste alegeri, să nu rămână deșerte.

Aceasta cu atât mai virtos, deoarece-ce trăim în niște împregiurări, cari pentru întreg neamul nostru sunt foarte triste, și cari la tot cazul, că pretind și spriginul celor mai sus puși ai noștri, pentru-ca biserică noastră

să nu fie vătămă în cele mai elementare drepturi ale sale, și odată cu ea și clerul și poporul nostru.

Trăim niște timpuri, în cari a sosit ora, ca din nou înșii metropoliții și episcopii noștri să sară întru apărarea neamului lor.

Vedem cursele ce ni-se deschid, și pen-tru a nu cădea în ele, impuneli-se acestora ca pe baza dreptului ce o are biserică noastră autonomă, să lupte cu bărbăție contra acelor curse, căci numai astfel va putea fi scutit poporul nostru de prăpastia, spre care este împins din partea stăpânitorilor zilei.

În ziua de astăzi nu ne mai putem mulțumi numai cu aceea, ca capii bisericii noastre să se intereseze numai de cele bisericesti, ci o datorie sfântă au, ca să lucreze cu bărbăție și pentru drepturile politice ce ni-se cuvin în această țeară, ca unui popor liber și conștiu de chemarea sa.

Căci numai astfel vor corespunde întru toate îndatoririlor ce li-se impun.

Mână în mână să meargă metropoliții și episcopii noștri cu ceialalți conducători ai poporului. Să nu fie deosebire între dinșii. Căci eată se dau ocașiuni, în cari numai capii bisericii pot să hotărască asupra sorții ce așteaptă pe neamul lor.

Alegerea de episcop, ce s'a săvârșit Luni în săptămâna aceasta la Arad, a fost una dintre cele mai înfocate. Deja cu săptămâni înainte foile noastre au ajuns a nu se înțelege asupra persoanei, care avea să fie aleasă de episcop.

Candidați au fost doi: Prea Cuvioșia Sa dl archimandrit și vicar *Iosif Goldiș* dela Orădea-mare și P. C. S. archimandritul *Augustin Hamza* din Arad.

Deosebirea între voturile date celui dintâu și celui din urmă este mică. Cel dintâu a primit 30 voturi din 58 câte au fost de toate, ear' cel de al doilea 24, 4 bile au fost albe.

S'a proclamat deci ales de episcop al Aradului P. C. Sa arshimandritul vicar *Iosif Goldiș* dela Orădea-mare.

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

Revedere.

Clipe dulci de revedere
Pentru mine ați zîmbit,
Căci azi stînd cu ea alături
Sunt atât de fericit...

Și ei încep a-și înșira
O tainică poveste,
Neisprăvită v'a fi 'n veci
Căci dragă lor le este.

Și el șagalnicul copil
O strînge 'n brațul drept,
O sărută și li spune
Demult, demult te-aștept!

Demult, și cât te-am căutat
Ca să-ți privesc în față,
În ochii tăi cei visători
Și dătători de viață.

O tu atât de dragă-mi ești
De n'am cuvinte-a-ți spune,
Și te-aș ruga ca să rămâi
De-acuma lângă mine!

Ea-l privește cu ochi mari
Și e roșită 'n față,
Și tace nu-i zice nimic
Și-ar tot tăcea o viață.

El un sărut fermecător
Pe fața ei depune
Și 'n vorbe tainic înșirate
Durerea lor apune...

Hunedoara.

Nicu.

Amintiri din Karlsbad.

Cine n'a auzit de Karlsbad? Ba îndrăsnesc a întreba, cine n'a gustat apa cea atât de renumită de Karlsbad? Căci în timpul nostru al... slăbiciunilor, aproape 80% din omenime are lipsă de ceva remediu pentru întărirea stomacului, și mulți dintre aceștia își vor fi luat, și își vor fi luând refugiul la Karlsbad!

Ajungînd în capitala Monarhiei, drumul spre Karlsbad îl poți face prin deosebite direcțiuni, eu l'am făcut peste Brünn-Praga, cu durată de o zi dela Viena la Karlsbad în fuga acceleratului. Sosit în Karlsbad, deja la prima vedere o impresie de tot delicioasă exercită asupra fiecăruia, poziția cea romantică a orașului și construcția lui pe valea în care se întinde și pe dealurile de pe de laturi.

Vezi palate întregi, cari în ori-ce parte a Vienei ar fi zidite, numai spre decorul orașului ar servi. Vezi edificii monumentale ca: biserică rusească, biserică catolică, biserică anglicană, teatrul municipal construit și aranjat după modelul teatrului de curte din Viena, apoi sinagoga ovreiască etc... sunt tot atâtea capo-d'opere ale arhitecturii, și po-doabe ale orașului.

Din cele spuse este evident deci, că Karlsbadul nu este un simplu loc de cură, ci un oraș de frunte cu locuitori stabili aproape la 20 mii, ear' în timpul sezonului, cu oaspeți cu tot, numărul celor aflători în Karlsbad se ridică și la 50 mii. Numai numărul celor cari cercetează acest loc de cură, se urcă la 50 mii anual.

Așezat în Karlsbad, după-ce medicul ales (sunt peste 100 medici) ți-a prescris cantitatea și calitatea apei de consumat, timpul îl petreci cu preumblări prin oraș și prin munții din jur. Iubiții cetitori ai „Revistei” cred că nu-mi vor refusa când le cer puțină atențiune la indicarea unor părți mai însemnate de prin oraș și de prin jurul lui, pentru-că mulți au auzit de Karlsbad, dar' nu așa mulți vor fi aceia cari l-au și văzut aievea.

Karlsbadul deși este oraș destul de mărișor, totuși abia are 2 strade mai principale, cari se întind de-a dreapta și de-a stînga

riului Tepl ce grăbește prin Karlsbad la vale spre riul mare: Eger. Și aceasta e așa pentru poziția geografică a acestui oraș. Celelalte strade se ramifică din aceste două, în dreapta și în stînga, unele din ele cu o mulțime de scări de peatră, atât sunt de piezișe. În parcursul acestor două strade afli aproape tot ce este mai însemnat în Karlsbad.

O excepțiune formează strada care se întinde dela baia militară spre dreapta, cam la mijlocul orașului, o stradă mai nouă, de toată frumuseța, unde se află edificii și ville zidite în stilurile cele mai frumoase, și în partea aceasta după-cum se pare, are să se desvoalte orașul într'un mod însemnat. În partea aceasta a orașului se află: biserică rusească, sinagoga ovreiască, apoi o mulțime de ville și otele din cele mai elegante.

La izvoarele de beut se află așa numitele: »colonade», cari prin frumuseța lor îți impun atât ca zidire cât și ca artă. Intre aceste, colonada »Mühlbrunn» e fără îndoială cea mai frumoasă, zidită pe 3 rînduri de colonne de peatră și de o lungime considerabilă. În ea se află vre-o 4 izvoare de beut, între cari principalul numit: Mühlbrunn, de unde vine și numirea colonadei. Apoi colonada: »Sprudel» făcută din fier și sticlă, cuprinde izvorul Sprudel, colonada »Schlossbrunn» »Marktbrunn», colonada »Stadtpark» etc... Toate

Dorim cu toții, ca nou alesul episcop să dovedească prin fapte, că este demn de poziția înaltă la care a fost ridicat, și că cu trup și suflet va lucra pentru binele bisericii și al poporului.

SINODUL archidieceșan dela Sibiu.

Sedința a VI-a (11 Maiu n.)

S'a continuat discuția asupra sidoxiei. S'a stabilit anume, ca în loc de o coroană, cât se plătește până acum de fiecare familie, de aci înainte să se plătească numai 15 cr.

A venit apoi la ordinea zilei zidirea catedralei și vinderea grădinei din strada Schewis.

Sedința a VII-a (12 Maiu n.)

În această ședință s'au înaintat unele petiții privitor la fondul de pensii și alte afaceri mai mici. Comunele Ponor și Valea-Geoagului la cererea proprie au trecut dela tractul Alba-Iulia la cel al Lupșei.

Gimnasiul din Brad a înaintat o cerere pentru a i-se vota o subvenție de 1500 fl. la an. S'a hotărît ca din fondul școlar să se dea 500 fl., 500 fl. să se dea din fundațiunea »Săguna«, ear' restul de 500 fl. să se stăruie pe lângă consistorul din Arad ca să se voteze.

Sedința a VIII-a (13 Maiu n.)

Cererea comunei Pesești pentru a primi un capelan, s'a încuviințat, ear' a comunei Noușăsesc s'a respins. Propunerea dep. Cirlea privitor la predica bisericească, la coruri și la codexul legilor bisericești s'a prelat consistorului spre studiere.

S'a primit cererea dlui V. Onițiu, de a se face colectă în metropolie pentru masa studenților din Brașov.

Propunerea dlui Dr. D. P. Barcianu, în cauza salarisirii metropolitului și de cele 2 eparhii sufragane, s'a primit, și s'a dat consistorului să facă rugarea către Congres.

S'au luat în budget deja pe anul de față câte 500 fl. pentru protopopi din venitele sidoxiei.

În fine s'au asemnat spesele sinodului în sumă de 1858 fl. 75 cr.

Sesiunea sinodală s'a încheiat apoi prin o vorbire a Il. Sale dlui Archimandrit și vicar Dr. Il. Pușcariu, prin care a mulțumit dnilor deputați pentru participarea la sinod și hotărârile aduse.

*

Ținem de interes să dăm cetitorilor noștri și unele discuții ce s'au iscat în ședința a III-a asupra primirii sau neprimirii ajutorului ce se imbiie preoților din partea statului.

Dăm aci vorbirea dlui Dr. Il. Pușcariu, despre ținuta consistorului privitor la aceasta.

E drept, că e chestia gingașă și că-s multe motive pro și contra. Și e mai ușoară poziția celor contra, căci e mai populară, mai la inimă sunătoare, dar' noi nu putem judeca numai cu inima. Eu am fost deja în

aceste servesc de preumblare și de adăpost publicului când timpul este nefavorabil, pe când se face cura sau se bea apa. În colonadele: Mühlbrunn și Sprudel se arangiază și concertele capelelor de cură. Colonadele acestea acoper în total vre-o 16 isoare, cari toate își au temperatura proprie și diferența întru câțva în conținutul mineralic. Dintre aceste isoare, cel mai puternic este așa zisul: »Sprudel«, care are o temperatură de 58° R. și care prin tubul ce iese, fișnește cu așa putere, încât aruncă apa în sus până la 5—6 metri înălțime, făcând o larmă teribilă, ear' din apă iese continuu un abor gros ca negura, încât adese-ori așezându-se pe jos, nu vezi nimic de el.

Apa cea mai mult consumată în Karlsbad este cea din izvorul Mühlbrunn. În jurul acestui izvor se învârt majoritatea oaspeților din Karlsbad. Apoi urmează: Sprudel, Schlossbrunn, Neubrunn, Marktbrunn etc...

La aceste isoare, în orele când oaspeții nu fac cură, vezi personalul care se ocupă cu umplerea sticlelor cu apă, care se expediază apoi în lumea întregă și se vinde.

Exportul apei de Karlsbad îl are în arândă o firmă din Breslau pe prețul de 175.000 fl. anual. Tot pentru aceasta se plătește în anul 1844 numai 500 fl., pe la 1860 se plătește deja 6050 fl., prin 1870, 14.000 fl., ear' din 1877—1886 s'a plătit ca arândă 70.000 fl. și dela 1 Ianuarie 1887 firma numită plătește anual 175.000 fl. pe timp de 15 ani. Afară de aceea producerea sărei de Karlsbad o are

consistoriu contra luării unei hotărâri în merit, căci ar decide bărbați cu poziție și cu salariu, de soarta materială a unor oameni copleșiți de lipsuri. De aceea, ca să nu hotărâm numai noi de noi, am convocat o anchetă de protopopi, ca mai apropiați de popor și de preoțimea despre a cărei soarte se tractează. Toți (afară de dl protopop Damian) s'au declarat pentru primire, spunându-ne că preoțimea e foarte pornită spre primire și ne-am face zile grele cu ea, respingând întregirea. În urma acesteia am presintat noi ca consistor primirea așa cum o presintăm, condiționată. E o hotărâre luată după multă judecare, după multă deliberare.

Ear' dintre cei-ce au fost contra primirii, dăm vorbirile dlor Nic. Cristea și Dr. D. P. Barcianu.

Dl Cristea a zis următoarele:

Chestia e pusă așa, că oare consult e ori nu, să primim întregirea? Dar' în privința asta noi trebuie să fim deja de mult foarte în clar cu toții! La noi raportul între biserică și stat e precis: Biserica face, prin morala sa, statului servicii, adesea mai mari ca toată legislativa și puterea statului. În schimb statul ar trebui să o ajutore. Ba ar fi dator a o face! Dar' statul la noi își înțelege altfel chemarea; el și prin legea asta ca și prin mai toate manifestările sale publice, lucrează numai cu scop de nivelare a tuturor elementelor heterogene etnicește din stat. De aceea în loc a ne da o lege prin care să ajutore preoții numai pentru-ca acestia să poată mai în liniște lucra la moralizarea și nobilitarea sentimentelor, el și-a rezervat în legea asta și prin cari se amestecă în autonomia noastră, în administrație și disciplină! Asta trebuie să ne pună pe gânduri. Suntem sëraci? Drept; dar' tot așa, ba mai sëraci am trăit noi sute de ani înainte, în vreme când toate puterile se conjuraseră contra noastră, și tot am ajuns azi la o Metropolie și la o inteligență respectabilă! Ne-ar judeca lumea dacă chiar acum am depune armele! Și-apoi spaima cu sërăcia nu trebuie să ni-o facem mereu. Istoria ne-a dat pilde, că nu cei sëraci, ci cei bogăți s'au lăpădat, prin veacuri, pe vremile calvinilor, de trupul național! Să primim așa cam de probă? E riscat! Să ne punem mai bine pe lucru, să cercăm a ajunge să ne ajutăm noi înșine spre a înlătura chiar prin asta unghișele ce ni-să întind!

Ear' dl Dr. Barcianu s'a exprimat astfel:

E vorba de un interes mare bisericesc și național aici. Vedem că toți, și pro și contra, avem cel mai curat simțământ, că oare cum am putea-o scoate mai la bine? Zice comisia să primim »condiționat«. Dacă am vedea măcar o rază de nădejde, că condiția noastră va fi primită, încă așa mai zice. Dar' după nici o socoteală omenească, acest lucru nu se poate presupune despre cei din fruntea guvernului. Nu și-au schimbat ei firea și ideile, pe care le-am văzut manifestându-se atâtea vreme! La ce dar' ocolul cu »primim, însă cu condiția cutare și cutare!« La ce să împingem preoțimea la probe, când și așa speranță nu e? Să nu ne temem așa tare de sërăcie, zic mulți, dar' eu mai adaug, să

orașul în regie proprie, apoi cât aduc orașului taxele oaspeților pentru cură, pentru musică etc. Va să zică sume enorme se încassează anual, dar' aceasta se vede și în afară, pentru-ca orașul nu cruță nimic ca să înfrumuseze locurile de cură și pentru-ca oaspeții să fie în destul provăzuți cu comoditățile necesare. Numai colonadele amintite costă milioane de fl. Apoi celelalte ce mai sunt?

Dela colonada Mühlbrunn în sus cele 2 strade se continuă, una în dreapta și alta în stânga rîului Tepl. Aci este centrul orașului, în strada din dreapta rîului se află palatul primăriei. Ceva mai în sus pe stradă în dreapta rîului se află colonada și izvorul »Marktbrunn«, deasupra lui colonada și izvorul, »Schlossbrunn«, ear' în stânga preste riu renumitul izvor »Sprudel« cu pompoasa colonadă a lui. De aci încolo ochiul privitorului se minunează de bogățiile ce se cuprind în prăvăliile Karlsbadului și de galanteriile ce conține o stradă lungă până departe în sus spre sfîrșitul orașului. Aproape toate firmele mai renumite de argintării, de joutere etc. de prin Viena, Paris, Berlin își au filialele lor deschise aci. O bogăție și elegantă cum nici în Viena nu afli mai deosebit.

Orașul în partea de sus (spre Vest) se termină oareși-cum în dreapta rîului cu otelul numit: »Pupp«, în care de regulă descind capetele încoronate și care este cel mai strălucit în tot Karlsbadul; ear' în stânga cu pomposul »Kaiserbad« zidit numai de curând. De aci încolo ear' urmează chioscuri cu deo-

nu ne temem așa tare nici de aceea că s'or »îmbogăți« preoții primind fărmiturile neînsemnate ce li-să imbie! Așa nebogăți cum ne vedem, ba mai rău, am trăit noi sub Calvini și în cei 150 de ani când n'am avut de loc cap bisericesc și organizație, încât toți ziceau: până-i lumea nu se mai pot înălța! Dar' eată, nu ni-am pierdut speranța, am crezut și am trăit! Trebuie să avem și acum încă nădejde că nu s'a băgat veacul în sac, ci vor veni vreme cari să schimbe și stările grele de azi, cum au venit altele de au schimbat pe cele și mai rele de odinioară! Și ca oameni și ca creștini trebuie să o nădăduim aceasta. De n'am mai avea nădejde, ne-am putea pune capul jos. Și Petru într'un moment de slăbiciune era să se scufunde în apa pe care i-a zis Christos să păsească creștind. »Doamne mă înec, mântuește-mă!« — »Puțin credinciosule, i-a răspuns Isus, de ce te-ai îndoit?« Să nădăduim și noi. Cum au avut preoții noștri abnegațiunea atâtea timp, să sperăm că o vor mai avea și acum câtăva vreme. Vor veni vremuri și nu-s așa departe, ci le putem întrevedea, când o să ne mai scuturăm și noi de sërăcia asta ce ne stringe încă azi. E contra primirii.

3/15 Maiu.

In Orăștie.

Ziua de 3/15 Maiu s'a sêrbat anul acesta în mai multe părți după-cum se cuvine. În unele locuri însă nu s'a sêrbat de loc, în altele mai puțin.

În Orăștie însași în seara zilei de 3/15 Maiu câțiva inteligenți din loc au sêrbat această zi în cerc mai restrîns. Copiii dela școala capitală din loc, au ieșit, în frunte cu învățătorii lor, afară la pădure, sêrbătorind și dînșii prin aceasta oare-cum această zi mărească.

*

In Hunedoara.

Ziua falnică și plină de eroism, ziua mărească care e scrisă cu litere de aur în istoria noastră națională a fost sêrbată într'un mod demn și în orașul nostru Hunedoara.

Tinerimea română (coriști) condusă de sentimentul național românesc și de însemnătatea ce ne leagă de 3/15 Maiu, s'a manifestat în chip festiv, au adus tributul de recunoștință acestei mărețe zile.

Graiul lui *Bărmușiu* a răsunit pe *Câmpul-Libertății* înainte cu 51 de ani, când în jurul lui s'a aflau cei 40.000 Români dornici de zile mai bune.

Tinerimea hunedoreană, în această mărească zi a ieșit la pădure sub cerul liber, ca acolo să-și spună durerile de care sunt cuprinși în vremile actuale.

În număr de vre-o 30 tineri (și de cei mai în vîrstă) au mers la pădure, unde prin cântece naționale a adus tributul de recunoștință antecesorilor noștri, cari prin mari jertfe și în timpuri grele au știut să scuture jugul iobăgiei de pe brațul bietului Român.

sebite articole de lux, de-a dreapta și de-a stînga până adânc în pădure.

Aceasta este o privire fugitivă asupra orașului, o descriere mai amănunțită ar cuprinde multe și multe pagine dintr'un ziar, dar' aceasta nu o fac, pentru-ca tot nu a-și putea să reproduc destul de fidel culoarea ce se oglindează în Karlsbad. Ca ceva specimen amintesc că prin centru până și alvia rîului Tepl este cu asphalt pavată, ear' stradele întregi, nu numai trottoarele, sunt podite cu asphalt, ear' unele cu lemn. O curățenie exemplară observi pretutindenea, nu-i permis ca murdărie cât de puțină să geneze ochii oaspeților deși în continuu circulează pe strade trăsuri și omnibusuri. Stradele seara după-ce s'a retras publicul, de regulă se spală.

Aici ai ocaziune a auzi vorbindu-se atâtea feluri de limbi, încât par'că e la turnul Babylonului. Colo auzi Englezul exprimând câte un »yes« flegmatic și grav, dincolo aprinsul Francez își repetează pe »oui — oui« al lui, într'altă parte veselusul Italian scundează cu »si« pe soțul seu, și mai știe-i D-zeu pe ceialalt și mai zic. Afară de Europeni poți vedea aici: Americani, Brasilieni, Africani, Perși, Arabi, până și din Australia se află oaspeți în acest loc al tămăduirilor. Nu e mirare că dacă din atâtea părți ale lumii se adună aici oameni să și vezi lucruri pe cari altundeva înzadar le-ai căuta.

(Va urma.)

Ajunși sub cerul liber dl Macrea într'un cuvânt bine măsurat le arată importanța zilei ce se serbează.

Dl C. Dima, își arată dragostea față de tinerime, care deși trăiește în grele împrejurări, totuși a dat dovezi că sunt Români, cari nutresc un sentiment pur național.

Pentru-ca sêrbării să i-se dea un colorit și mai important, tinerimea s'a reîntors în oraș unde în jurul meselor dlui Ioan Tath, s'a încins o veselie animată.

Din șirul toastelor am remarcat pe cel al dlui Nicolae Muntean, cassar de bancă, care prin vorbe curat părintești pune la inima fiecăruia, să rămână aceea ce sunt și să nu desbrace dela ei simțămintele românești, să se înțeleagă întotdeauna între sine și se formeze o falangă puternică, care să fie gata a sfărîma fortărețe tari, cari ai fi puse înaintea dezvoltării noastre naționale.

Cuvinte adânci și bine alese caracterizează pe dl Muntean, ear' caracterul său național e cu mult mai superior, decât să dea bunăoară atențiunea unui »Argus«, care tot prin respectabila D-voastră foaie a încercat a discreditarea pe dl Muntean, într'un mod foarte netemeinic, acompaniat de neadevăruri.

Nu știu cine a fost dibaciul de sub tuță, care a îndrâsnit a ataca pe un om care întotdeauna se află acolo, unde datorința de Român îl reclamă.

O cred de superfluu de a mai da și alte dovezi din care să reese claritatea de caracter a dlui Muntean și romanitatea d-sale, căci aceste calități nici chiar »Argus« nu i-le va putea nega.

Și-apoi, de »Argus«: Faptele vorbesc! Și vedeți acum prea m'am abătut dela obiectul raportului meu.

S'a încins cum zic o petrecere veselă și frumoasă.

Au mai rostit dl Moisin, pentru dl Muntean, dl Macrea, pentru acei care au contribuit la ridicarea acestei sêrbări naționale.

Dl Cisteian, vorbește pentru tinerime, ear' dl Dima, pentru simțământul național.

Și astfel în mod demn s'a sêrbat măreștii zi de 3/15 Maiu în Hunedoara.

Decabal.

*

In Cluj.

»Și dacă toți ne-ar părași, speranța noastră n'ar peri, căci ne iubeste D-zeu«. Cu aceste cuvinte s'a bineventat tinerimea universitară adunată pe la orele 8 a. m. la casina română, ca să mergem în corpore la biserica gr-cat. unde s'a ținut »Te-Deum« prima dată. Pe la orele 9 am ieșit din biserica gr-cat. cântând »Deșteaptă-te Române« și am mers la cea gr-or. La ambele au luat și familii parte. Șenin era cerul, ca credința noastră către D-zeu și mândrul soare auriu, ca viitorul poporului român.

La 11 s'a început ședința festivă cu un program bogat și acomodată zilei, la care a luat parte aproape toată inteligența română din Cluj. S'a introdus cu »Deșteaptă-te Române« cântat de corul tinerimii. A urmat apoi discursul interesant al dlui Dr. Aurel Isac despre »drepturile Românilor înainte de 48«. A fost un studiu obiectiv juridic acesta, cum numai un jurist consumat ca dl Dr. Isac îl poate face. Dintre celelalte puncte sunt cele mai marcante discursul dlui I. Scurtu, stud. fil. despre însemnătatea zilei, care s'a reasumat în cele 16 puncte cetite pe *Câmpul-Libertății* și declamația »Noi avem pământ« de G. Repede, stud. iur.

Ședința s'a sfârșit tot cu »Deșteaptă-te Române« pe la 1 p. m.

După ameazi la 3 am făcut excursiune la grădina »Herțegovina«, ca să fim cât să poate mai liberi, respirând aerul nemăgiar al Herțegovinei, cum a zis dl Isac.

La o masă întinsă în verdeață ședeau doamne, domni, domnișoare și tineri, cam 70 la număr, care de care mai bine dispus și mai inspirat.

Îndată după-ce ne-am așezat, s'au început toastele. Primul a fost al dlui Dr. Isac, care într'o asemănare a puterilor centrifugale și centripetale cu teoria asociațiilor și a selecțiunii din psihologia popoarelor, a făcut aluziune fină la familiile române din Cluj, cari nu au luat parte la festivitate. A sfârșit cu aceea, că cu toate greutatețile, cari ni-s'au pus în cale, așa de frumos nu s'a sêrbat 3/15 Maiu în Cluj, din anul 1881.

Dl adv. Coroiian a tras consecințele strict logice din trecutul poporului român, »că nu poate să peară poporul român, cum cred inimicii lui.«

Între altele a fost frumoasă și însuflețită vorbirea dlui Scurtu, cu care a bineventat 2 Slovaci și un Sas verde în mijlocul nostru, la care apoi i-a răspuns Slovacul Milan Hodza, stud. jur. în limba germană. Îi mulțumește dlui Scurtu pentru atențiune, însă bineventarea o ține de prisos, fiindcă Slovaci între Români nu sunt străini. »Suntem frați de suferințe din trecut, toți avem același scop sfânt, deși numai despre Slovaci să zice:

»Lass den Slovakem im Haus, später wirft er dich hinaus!« »O face Slovaca aceasta, însă numai cu acela, care nu-i da drepturi egale în casa cea mare numită Ungaria, al cărei fundament e pus atât de naționalitățile nemaghiare cât și de Maghiari.»

Așa între toasturi și cântări naționale ne-am petrecut până noaptea târziu, toți veseli și cu gânduri senine.

d. verus.

Conferența de pace.

Joi în săptămâna aceasta, s'a deschis la Haga congresul de pace, congresul de desarmare, cum a fost el numit de către Țarul Rusiei, în Manifestul ce l'a trimis reprezentanților europeni.

Se credea atunci, că acel congres va pune capăt înarmărilor ce mereu se continuă în toate țerile, și pentru cari se cheltuesc anual milioane de fl.; se credea chiar, că numărul armatelor va mai scădea. Ba unii mai naivi erau de credința, că în acel congres se va lua măsuri și asupra îmbunătățirii sorții popoarelor prigonite.

Cu un cuvânt toți se mângâiau, că acel congres va aduce un mare bine pentru toate țerile. Căci scăzând odată armata, banii ce se cheltuiau pentru susținerea ei, se puteau întrebuința pentru alte scopuri folositoare, și totodată chiar și poporul ar fi fost scutit de atâtă amar de dare ce cade asupra lui.

Dar' au rămas înșelați în mângâierea lor. Nici una din acestea nu se va putea hotărî la acest congres.

Dacă aruncăm o privire asupra războaielor purtate atât de des până în anii mai din urmă, vedem că acelea au izbucnit mai ales din nemulțumirea popoarelor cu soartea, pe care stăpânitorii lor li-au croit-o.

Ar fi trebuit deci, ca la acest congres reprezentanții popoarelor să fie invitați, cari să aducă înaintea congresului soartea amară a popoarelor apăsate, și totodată să facă cunoscute și modalitățile, prin care aceea ar putea fi îmbunătățită. Căci numai prin asigurarea, că toate popoarele sunt mulțumite cu regimul lor, se poate spera la o scădere a armatei. Altcum toate nusuințele vor fi zadarnice.

Dar' aceasta nu s'a făcut. Reprezentanții popoarelor nu au fost invitați. Ba ce e mai mult, s'a hotărît, că nici o plângere de acest fel să nu fie primită spre dezbateri de acel congres, după-cum am amintit și în nrul trecut.

Așadar' pe popor nici un bine nu-l așteaptă.

Vor petrece acolo, timp de vre-o 3 luni, cât se scrie că va ținea acel congres, reprezentanții armatelor, și se vor despărți earăși, fără de nici un rezultat îmbucurător pentru popoarele, cari le susțin armata.

Știut a fost și în trecut, și este și în ziua de astăzi, că popoarele apăsate numai prin lupta lor bărbătească au ajuns la libertate, dar' nici când din grația sau din simțământul de dreptate al celor-ce le conduc.

Convinși odată despre aceasta, nu le rămâne alta, decât ca nici un moment să nu fie seduși de increderea, că cei mai mari le va face dreptate din propriul lor îndemn, ci să lupte din răspuneri pentru a convinge pe stăpânitorii, că numai fiind cu toții egal îndreptățiți, poate patria lor să înflorească și să se întărească, și că atunci nici armata nu ar mai fi așa de lipsă.

Apropos la „Vești rele“.

Sub titlul »vești rele« cetesc în Nr. 18 din „Revistă“ unele lucruri, cari dacă adevărate sunt, cum se spune, apoi om cu ceva simțământ nobil trebuie să se revoalte și să stigmatizeze o astfel de purcedere a unui om ca a preotului despre care vorbește țeranul.

Va să zică »hazafiság« voește să arete preotul respectiv prin aceea că nu abonează ziar românesc? Aș' vorbă să fie! Eu mai de grabă cred că »neștiință« sau apoi »sgârcenie«. Căci ce alta înseamnă a purcede astfel? De trica notarului a nu abona foaie românească?

Dar' ce notar sau ce »fiscal« măcar, lmi poate lua în nume de rău când caut să fiu în curent cu mersul lumii, ca toți oamenii

culți? Ori cât de îndrăcit să fie un notar și aceasta nu mi-o poate atribui ca ne—hazafiság. Sau doară toate noastre sunt ele organe anarchiste, ori ce? Dacă așa ar fi, censura presei cea atât de aspră pentru ale noastre foi, le-ar înghiți ca să nu mai vadă lumina zilei.

Popa respectiv trebuie că e foarte umilit și se simte de foarte puțin pe lângă notarul comunei sale, încât tremură ca varga de ochii notarului. Hei părinte, dacă așa de mititel te simți pe lângă notar, pune-ți reverenda în cuiu și fă-te scriitor la d-lui, și atunci apoi nu-ți mai iau în nume de rău subordinațiunea și neabonarea de foi românești, căci v' puteți procopsi reciproc din »Néplap« (Poporul), »Rendőri Közlöny« etc... ce vin pe cheltuiala comunelor și nu pe cheltuială proprie.

Ear' dacă ești om conștiu de chemarea d-tale și îți cunoști datorințele dar' și drepturile ce le ai ca popa satului, atunci nu mai șovăi, ci cu fața senină și cu conștiința liniștită vorbește-i notarului cel atât de temut de d-ta, căci văzându-te om cu energie, sigur mai multă stimă și considerațiune îți va arăta decât când te știe de un »iepure« fricos, care la ori-ce sunet dai din urechi spăriindu-te și căutând a te face »persona grata« a d-lui.

Jos cu slugărnicia și dați avânt sentimentelor ce vă dictează sufletul vostru românesc și caracterul de oameni independenți!

Ear' pe țeranul care a fost tentat să aboneze pentru preotul pe nume și pe banii (!) s'ei ziar, îl sfătuiesc: da să-ți abonezi foaie, căci te luminezi și peste 2—3 ani par'că însuși nu te mai cunoști cât eraai de rămas înapoi mai nainte, dar' nu împlini o astfel de josnică dorință a oare-cuiva, care flămând fiind, îi e rușine a mânca cu mâna și gura proprie.

Cu așa oameni nici când n'o să ajungem la ceva rezultat în cele ale binelui comun, și pentru aceea unde numai se ivesc astfel de »parasiți«, trebuesc delăturați.

D — a.

EXAMENELE

de vară la școlile confesionale române gr.-or. din tractul protopresbiterial al Orăștiei, amăsura actului oficiului inspect. tract. Nr. 194/99, se vor ținea în ordinea următoare :

Luni 17	Maiu v. dela	8—10 în Sărăcsău.
» 17	»	2—4 în Acmar.
Marți 18	»	7—8 în Jeledinți.
» 18	»	9—11 în Măgura.
Mercuri 19	»	8—11 în Petreni.
» 19	»	2—4 în Simeria.
Marți 25	»	8—10 Dêncul-mare.
» 25	»	2—4 Dêncul-mic.
Mercuri 26	»	8—10 în Tămășasa.
» 26	»	2—4 în Mărtinești.
Joi 27	»	10—12 în Pricaz.
» 27	»	3—5 în Turdaș.
Vineri 28	»	8—10 în Ludești.
» 28	»	2—4 Orăștioara-de-s.
Dum. 30	»	10—12 în Beriu.
» 30	»	3—5 Orăștioara-de-j.
Luni 31	»	8—10 în Căstău.
» 31	»	2—4 Sibiselul-v.
Marți 1	Iunie v. dela	8—10 în Gelmăr.
» 1	»	2—4 în Binținți.
Mercuri 2	»	8—12 în Sibot.
» 2	»	3—5 în Balomir.
Joi 3	»	7—9 în Pișchinț.
» 3	»	10—12 cl. I. Vaidei.
» 3	»	2—4 cl. II. Vaidei.
Vineri 4	»	7—12 în Romoșel.
Mercuri 9	»	7—12 în Romos.
Mercuri 16	»	8—12 cl. I. și II. [Vinerea]
» 16	»	2—5 cl. III. și IV. [Vinerea]
Vineri 18	»	8—12 cl. I. și II. [Orăștie]
» 18	»	2—5 cl. III. și IV. [Orăștie]

La fiecare din aceste examene vor participa pe lângă inspect. tract. câte doi învățători străini, invitați special.

Învățătorii invitați sunt îndatorați a lua un protocol scurt indicând defectele constatate precum și lipsa obiectelor, cu care trebuie să fie înzestrată fiecare școală conform §. 94. p. 1. 2. 3. din Regulament.

Directorii școl. și comit. par. sunt obligați a îngriji, ca la examene să participe toți elevii.

Fiecare paroh este îndatorat a convoca Comitet. par. la o ședință extraordinară, ce se va ținea imediat după examen, având drept scop îndreptarea defectelor constatate și eventual întregirea posturilor învățătoarești pe cale concursuală.

Aceste și alte multe dispozițiuni cuprind în sine suscitatul act inspectorial, cari dove-

desc, că actualul conducător al tractului Prea onoratul Domn Vasile Domaș din zi în zi desvoaltă tot mai mult și mai viu interes față de regularea întreg mersului învățământ școlar. Pe lucru deci, dlor învățătorii!!!

NOUTĂȚI

Regele Carol ca naș. O foaie din Berlin aduce știrea, că Țarul Rusiei va ruga pe Regele Carol, ca să fie naș copilului, căruia în curând îi va da naștere Țarina.

Distincțiune. Maiestatea Sa Impăratul nostru a distins pe preotul evanghelic Dr. Filtsch din București, pentru meritele câștigate pe terenul bisericesc, cu crucea de cavalier a ordinului Francisc-Josefin.

Al XII-lea ajutor al „Reuniunii române de înmormântare din Orăștie“ s'a dat pentru membra Eva Borza. Urmașii sei au primit 48 fl. 50 cr.

Viteji, nu glumă. Intr'atâta sunt de viteji împenații unguri, încât nu se tem nici chiar de — copii. Dovadă despre aceasta a dat-o un gendarm în săptămâna trecută. Ducându-se doi înși la Pricaz, pe drum s'au întâlnit cu judele al II-lea din comună, Dumitru Ivășcoiu, și l'au întrebat de este ceva nou? El a răspuns că nu. După aceea s'au întâlnit cu prim judele și l'au întrebat tot asemenea, acesta li-a răspuns, că s'a furat un lanț dela boctăria a doua de lângă Turdaș. Despărțindu-se, gendarmii au văzut pe copilul lui Ivășcoiu, pascănd vitele. S'au dus la dânsul, și au zis că cine a furat lanțul? Băiatul, în etate de vre-o 13 ani, a spus că nu știe. La aceste cuvinte unul dintre gendarmi, ungur, i-a tras o palmă, dar' strașnică, căci doar' a avut să se lupte cu un — copil. Copilul a spus aceasta tatălui seu, care a făcut apoi arătare la judecătoria contra băteșului gendarm.

„Jugend-Verein“-ul din loc va arangia la 22 Maiu n. a. c. o petrecere cu dans în sala hotelului »Transsylvania«.

Asentarea în com. nostru. Ca întregire la cea de până acum, dăm rezultatul următoarelor cercuri: *Baia-de-Cris*: Obligați la asentare au fost 563, din acestia au lipsit 35, din cei 368 câți s'au prezentat, au fost asentați 116; *Hunedoara* (jurul): Obligați 311, absenți 17, prezenți 294, asentați 128; *Hunedoara* (oraș): obligați 45, absenți 8, prezenți 37, asentați 13. Resultatul asentării a fost anul acesta cu mult mai bun ca anul trecut.

Foc în Orăștie. Luni trecută, pe la 10 ore seara a izbucnit foc într'o șură din strada Maier, dela care s'au mai aprins și au ars încă 2 case. Lumea vorbește multe. Se zice că casele acelea trebuie că au fos afurite, deoare-ce înainte de aceasta cu 3 săptămâni, tot într'o Luni și tot la aceeași oră, numai cât a fost ziua, s'a pușcat subloc. Kieta. O fi, o fi!

Concert împreună cu dans s'a dat în Petroseni a doua zi de Paști, de către un cor compus nu numai din Români, ci și străini, sub conducerea dlui inv. Ioan Sêrb. Despre modul cum dl inv. știe instrua coriștii, ne-am putut convinge și de-acolo, că coriștii străini încă au executat cântările cu mare acurateță. După concert, domnii Eugen Sêrb și Seb. Stanca au predat dialogul „Friguri de autor“ de Gane, ear' d-șoara Gross monologul „După bal“. La urmă a urmat dans, până în zori de zi.

Pentru doi bănuți, două vieții. Cărțașul Rozsa din Vaș, certându-se la jocul de cărți cu doi tovarăși ai sei pentru 2 cr., i-a omorât.

Maial. Reuniunea »Andreiană« din Sebeșul-săsesc arangiază Duminecă în 21 Maiu st. n. *Maial* în pădurea-mare. Plecare se va face la 9 ore, ear' jocul se începe la 2 ore p. m. La cas de timp nefavorabil, petrecerea se va ținea în sala otelului »La leul-de-aur«.

Omor și sinucidere. Honvedul Mezei din Deva, a împușcat pe corporalul Rercica dela compania sa, ear' după aceea s'a pușcat pe sine. Amândoi au fost deodată înmormântați.

Reprezentăție teatrală-declamatorică s'a arangiat în 14 Maiu în Grădiște. S'a predat piesa »Sărăcie Lucie« de către corpul didactic și tinerimea rom. de-acolo. A urmat apoi declamarea poesiei »Mama«, de G. Coșbuc, din partea d-șoarei L. P. Bociat. După reprezentăție a urmat petrecere cu dans până în zori de zi. Tinerii diletanți în frumosul costum național prin isteștiunea și vioiciunea mișcărilor precum și prin melodioasele doine populare ca: »Eată hora să pornește«, »Dor-

dor mi dor« »Hai în horă« »Pasere nevinovată« etc. au fost admirați și aplaudați de un public distins și numeros. Inainte numai!!!

Alegerea de preot din Romoșel ce era să se săvârșească Dumineca trecută, din cauza unor neînțelegeri ivite între popor, s'a ămănat de nou.

Patrioți încăierăți. Pe trenul ce circula între Budapesta și Nagy-Maros, s'a urcat un anumit Miklos Ferencz, ampoliat de tren, având un bilet fără valoare; conductorul n'a voit să-i primească biletul; din această cauză au început a se stădi, până au ajuns la încăierare. Dintre pasagerii cari se aflau în acel cupeu, unii au sărit în ajutorul ampoliatului, alții în al conductorului, și astfel s'a încins o luptă strașnică, căci se loviau unii pe alții cu bastoanele și ploierile ce le aveau la dîșii, încât s'au ales mulți înși cu capuri sparte. Numai la proxima stațiune s'au lăsat de bătaie.

Ploaie cu petri. Dumineca trecută, după-cum se scrie din Assig, după o furtună mare, a urmat o ploaie cu petri negre, de mărimea pumnului, cari au rânit mai mulți trecători. Se zice că ploaia aceea cu petri a căzut din cauza ciocnirii și spargerii unor meteori.

Ciocnire de trenuri. Trenul ce venia din Filadelfia spre Reading, s'a ciocnit în stație cu un tren express în urma cărei ciocniri 25 oameni au fost omorâți, ear' 50 rânjiți.

Învățăture și adevăruri.

Tu ești om, ai o patrie, nimic dar' din cele-ce ar folosi națiunii și patriei tale să nu fie străin de tine. Între națiune și mamă nu e nici o deosebire, lucră pentru fericirea națiunii tale, căci lucrezi pentru a mamei tale. Deci când națiunea cere ajutorul, brațele fiilor ei, cel-ce nu o ascultă, cel-ce rămâne surd la glasul ei, săvârșește un păcat de moarte.

Fă fără frică ceea-ce ești dator, ai curaj și hotărre când lucri pentru binele națiunii tale; Românul bun, cu suflet și inimă românească, nu trebuie să știe ce e frica.

FEL DE FEL

Un Ungur voea să facă cunoștință cu un Român.

— Cum v' e numele? întrebă Românul.

— *Haps!* răspunse Maghiarul.

Să v' fie de bine, intimpină noul cunoscut, crezând că strănută.

— Mergi astă seară la teatru? întrebă

un amic al seu pe un autor dramatic.

— Nu, răspunse el, pentru-că, dacă piesele

amicilor mei sunt rele, apoi ei mă învidiează,

ear' dacă sunt bune, nu'mi plac mie!

— Ce deosebire e între copiii mici și mari?

— Deosebirea e că după cei mici se țin

fetele după ei, ear' cei mari se țin ei după

fete!

„Pribeag“

de

Ioan Iosif Sceopul.

E unic în felul său, mi-am zis când l'am gătat de cetit. Autorul visează »în jocul vesel și răsfățat« al fumului de țigaretă, în mofșirea hașîșului indian, în murmurul lin și dulce a isvorului; »visează din viața proprie... străină... din trecut, prezent și viitor«. Visează și nu simte nici o durere. Amintirile lui nu au de refren: revoalte, strigări la ceriu, că totul e nimica, că nu e vrednică viața să o mai trăim; el nu dorește moartea, muncit de dureri închipuite. Se pare că el ne istorisește pătaniile sale numai ca să aibă prilej de a satirisa falsitatea societății, minciuna vieții noastre: familiară, socială și politică; falsitatea naționalismului nostru.

Și această desrobire de sub influența văerării, așa de obicnuite în literatura noastră de acum, e ceea-ce face »Pribeagul« unic în felul seu. Și putem zice că Pribeagul e cartea noastră a Ardelenilor; căci e scoasă din necazurile și scăderile noastre.

S'a zis că »Pribeagul« cuprinde trei povești, trei lucrări deosebite, și nu e drept aceasta; Pribeagul e o singură lucrare, e o singură bucată, e satira vieții noastre. Satiră?... De satiră mai aveam lipsă! Cine are răbdare să mai citească și satire?! E drept că literatura didactică e cam plictisitoare, așa ne spun manualele de poetică, așa susțin și cetitorii romanelor de sensații. Dar' cerce orișicine și nu cred, că se va plictisi cu cartea dlui Scepul; căci în cele 84 de pagini nu sbiciește o singură scădere, nu stă, cât cu cale, cât fără cale, asupra uneia, ci el foarfecă multe, de tot multe. Ironia, satira, zeflemisările deși sunt preterate pe toate fețele, sunt numai niște reflexii amare, legate cu multă măiestrie de pățaniile, de amintirile sale. Aici întâlnești amintiri naive, dincolo dulci și duioase, cimentate prin reflexii profunde și piscătoare. Și când vede mulțimea nesdrăveniilor păcătoase, își perde tot cumpetul, nu se mai poate reține, focul prea voește să-l răpească și atunci îngrijat și duios se roagă, cu Borne, cătră Răbdare. Și sunt atât de frumoase paginile »71« și »72« prin acest imn ce-l înfășește: »Și de azi o se-ți servesc și mai bine și se te ascult în toate. O se-ți aduc zilnic jertfele cari îți sunt mai dragi, o se cetesc toate programele conferințelor noastre naționale și Revista ilustrată, și comediile dlui Vulcan și n'o se cârtesc în contra sorții mele. O se stau în ploaia cea mai mare fără ploier înaintea parlamentului din Pesta și o se aștept în liniște până o se easă ministri să ne vestească, că prin ținuta-ne eroică ne-am răstăgătat libertățile perdate«.

Diagnosa ce o face mișcării noastre literare se pare că-ți răpește și nădejdea, și te pune pe gânduri, când vorbește de nemernicia naționalismului nostru, de politica noastră de fraze. Și e atâta adevăr în aceste constatări. El le spune în toată golătatea, ca un suflet răcit, ce nu lasă să fie răpit de însuflețirea ce mai nainte îi stăpânea gândirea. De a fi sentimental, se ferește, se aprinde și el câte odată, dar' atunci nu vorbește „el“ de acum, ci băiatul de demult. Ni-o spune aceasta la pagina 80; »Nu eu v' vorbesc astfel, ci tinărul acela, ce șede lângă isvor... eu sunt om sceptic, care nu crede în nimic... eu sunt un om fără nici un pic de entuziasm, un om blasat... acela e un tinăr cu inimă caldă, cu doruri neînțelese, cu iluzii dulci, capace de a se însufleți pentru tot ce e frumos și nobil... un tinăr încrezut poate în talentele sale reale, din vina omagiilor unei societăți fățarnice, care nu cruță laudele când n'o costă nimic«.

Pribeag e o carte ce dă mult de gândit și de plănuit, o carte ce merită să se deschidă multe discuții, multe chestiuni... Multe? Da! multe când am fi dedați să ne dăm samă de ce e în jurul nostru și să nu trecem așa de nepăsători. Mulți îi vor da tot dreptul, dar' mulți vor și : nba din nas. Eii o cred și eu, că doară c iubește »adeverul fără milă«. Una poate să impute cu mult drept, că despre Blaj, de n'a vorbit mai altcum?

La noi cărțile literare sunt așa de rari, de ce se nu le prețuim după adevărata valoare. De ce se ne plângem de cei din »țară« că nu ne bagă în samă produsele literare, când noi singuri pătăm de aceeași boală.

Cartea dlui Scepul e vrednică de tot spriginul publicului cetitor. „Iar“.

Nr. 502—1899.

Concurs literar.

Se publică concurs pentru un premiu de 30 coroane de fiecare coală de tipar (8° mic), care se va decerne celui mai bun scrier de cuprins religios-moral, întocmită pentru usul popoului, în extensiune de 4, cel mult 5 coale de tipar.

Lucrări deja tipărite în imba română nu se admit la concurs; se pot premia însă și traduceri libere din literatura străină, dacă vor fi lucrate conform trebuințelor popoului român.

Manuscrisurile se vor înainta la adresa Președintelui Asociațiunii (Sibiu, strada morii nr. 8) până la 31 Oct. 1899 st. n. și se vor scrie în caiete de format 4°, pe o singură față a foilor.

Decernarea premiului se va face încă în decursul anului curent prin comitetul central al Asociațiunii, după ascultarea raportului comisiunii censurătoare ce va alege.

Lucrarea, ce se va premia, se va tipări pe spesele Asociațiunii în 2000 exemplare și va forma începutul »Bibliotecii populare a Asociațiunii«.

Dreptul de proprietate al eventualelor edițiuni ulterioare este al autorului.

La cas dacă între lucrările ce vor intra la concurs se vor găsi mai multe scrieri corâspunzătoare scopului avut în vedere, Asociațiunea își rezervă dreptul a le premia și tipări în decursul anilor viitori, tot sub condițiunile arătate.

Din ședința comitetului central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura popoului român« ținută în Sibiu la 4 Maiu 1899.

Dr. Il. Pușcariu,
vice președ.Dr. Beu,
secr. II.

Mulțumită.

La înfrumusețarea noii biserici din comuna noastră, stimabila doamnă a dlui Iosef Csuts, comerciant în Ilia, ne-a donat o foarte frumoasă iconă a Dnului Christos în preț de 15 fl.

Ear' dl Csuts ne-a ajutat cu 2 fl. la procurarea frumosului policandru admirat de toți străinii, precum și de numeroșii locuitori de prin satele din jur, cari cu o vedită plăcere ne cercetează biserica.

Di Nicolau Părău, edificator în Orăștie, ne-a donat 5 fl. la procurarea policandrului. Locuitorul Iosif Mariș din loc a cumpărat o cruce mică de lemn aurită cu 2 fl.

Ear' credincioasa femeie Maria Vlad din Vica asemenea a dăruit o cruce mică de mână frumos aurită cu prețul de 2 fl.

În numele comunității bisericii noastre, aduc sinceră mulțumită prefașilor donatori.

Câmpuri-Surduc, 8 Maiu n. 1899.

Ioan Budou,
preot.

Bibliografie.

În editura Tipografiei și Librăriei diecesane din Caransebeș au apărut:

Istoriele religioase-morale alese și întocmite pentru elevii începători ai școlilor populare de Dr. Petru Barbu. Prețul 15 cr. Aceste Istoriele au în loc de pretață următoarele indegetări metodice:

„Învățătorul începe obiectul de învățământ al Reuniunii cu istorisirii despre lucrări religioase-morale... Vom propune deci elevilor începători istorioare simple despre facerea de bine, diligență, modestie... și peste tot despre referinți morale, cari mișcă fantasia copiilor, deșteaptă sentimente nobile, nutresc și întăresc judecata lor morală. Le istorisim apoi întâmplări și lucrări religioase-morale, al căror obiect se-î face cunoscuți cu ființa și însușirile lui Dumnezeu, apoi cu omul și în fine cu raportul dintre Dumnezeu și om...“

Amăsurat acestor indegetări, citate din »Reuniunea și școala populară«, sunt alese și întocmite istorioarele de față.

Propunerea acestor istorioare se face după treptele formale.

La finea cărții sunt sistematice învățăturile scoase din istorioare, după-cum li locul în Catechismul Dlui Dr. P. Barbu.

A apărut în tipografia diecesană din Arad: »Oglinda inimii«, o colecție de poezii, scrise de Gavril Botnariv. Broșura se extinde pe 138 de pagini și costă 50 cr. A se cere dela autor în Arad.

»Enciclopedia Română«, editată sub auspiciile și din însărcinarea »Asociațiunii pentru literatura română și cultura popoului român« de Dr. C. Diaconovich, prim-secretarul Asociațiunii.

A apărut fascicolul XIV al acestei importante și mari publicații, cuprinzând articolele Emerit—Fărcașele, la olaltă peste o mie articole și o frumoasă hartă a Europei, executată în institutul F. A. Brockhaus din Lipsa. Și acest fascicol cuprinde o serie destul de lungă de articole mai mari și de interes special românesc.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiu (deposit general pentru România: E. Storck, București) și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumărare: pentru un tom broșurat fl. 10, legat fl. 11.60 (în România lei 25, resp. 28.50).

»Biblioteca noastră«, apare în Caransebeș. Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1. S. S. Secula, Realități și Visări.

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor.

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoș, Cântece Bănățene.

Nr. 13. E. Hodoș, Cântece Cătânești, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave.

Nr. 15—17. I. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nrele viitoare:

Cercetări din Istoria Românilor bănățeni de P. Drăgălină.

Partea I. Istoria Banatului Severin până la lupta dela Mohács.

P. II. Severinul sub principii Transilvani până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Răsboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului.

P. IV. Iniunțarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13 (1767—1872). Părțile au să apară pe rând. Cei-ce doresc să li-se trimită sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.

Volumele să plătesc numai după-ce au apărut.

A apărut în »Biblioteca Noastră«: *Poftă bună!* Carte de bucate, de Zotti Hodoș. Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere peste șase sute de rețete, și anume cele mai bune rețete din bucătaria practică și modernă. Această carte de bucate se poate întrebuița în ori-ce gospodărie românească. Cartea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adegă:

Supe și Ciorbe — Assiette — Rasoluri — Sosuri — Legume — Fripturi — Garnituri — Salate — Prăjituri — Torte — Coțeturi și Bomboane — Cremuri și Parfeurii — Inghetațe — Dulcețuri și Compoturi — Diferite beuturi etc.

O recomandăm cu toată căldura dnelor române.

Prețul unei broșuri 70 cr., plus 5 cr. porto. Se poate căpăta și la institutul »Minerva« în Orăștie.

»Pribeag«. Nori de fum — Hașis — Murmur de isvoare — de Ioan Iosif Scepul, redactor la foaia umoristică »Vulturul« este titlul unei broșuri apărută de curând în Oradea-mare. Prețul 75 cr. plus 5 cr. porto. Are o extindere de 84 pagini. Tiparul este curat și ceteț. Editura autorului. Doritorii a o avea se pot adresa și la librăria H. Graef în Orăștie. Broșura cuprinde mai ales aducerile aminte din viața de student a autorului. E scrisă cu mult umor. O recomandăm cu căldură cetitorilor nostri.

»Foaia Pedagogică«. Anul III. Nr. 9. Redactor responsabil Dr. D. P. Barcianu. Cuprins: Disciplina, cu devotamentul și iubirea în serviciul educațiunii (urmare) de I. Dariu. — Modele de lecțiuni: »Lacomul« din lectură pentru clasa I. de Serafin Ionescu, de V. Costăchescu. — Informațiuni: Raportul consistitorului ca senat școlar. — Felurimi.

»Revista Economică«, organ pentru societăți financiare și comerciale, Anul I. Apare la 10 a fiecărei luni în Sibiu. Director: Dr. Corneliu Diaconovich.

»Taina celor 12 Vineri mari de peste an și rugăciune pentru vremuri grele« de Iosif Tăbăcaru și Ilie Turdășan se află de vânzare la institutul tipografic »Minerva« în Orăștie. Prețul de 10 cr. este a se trimite înainte, plus pentru 10 ex. 3 cr. porto, ear' pentru mai puține 2 cr.

Din »Revista Ilustrată«, foaie enciclopedică literară lunară a apărut broșura a 5-a cu următorul sumariu: Christos a înviat, Poezie de Emilian, Din propria ei putere. Novelă de G. Simu (Urmare și fine). Solia necunoscutului. Novelă de F. Thieme (Fine). Două puteri. Poezie de Petru. Cum se fotografam, de I. Nițu Pop. Cântece. Poezie de Emilian. Dr. Ioan G. Sbierra. Drumuri de pe timpul Romanilor. Calea spre adevăr. Glume: Din suta luminilor. Cronica lunară, Bibliografie, Găcitur. Deslegarea găciturilor. Posta redacțiunii. Ilustrațiuni: Frații I. și N. Sbierra ca abiturienți. Dr. I. G. Sbierra în port național. D. Aspasia ca mireasă. Dr. I. G. Sbierra ca mire. Familia Dr. I. G. Sbierra în prezent. Frașinii Dr. I. G. Sbierra și Niculae Sbierra cum sunt azi. Biserica din Șerete. 11 Ilustrațiuni. Aparat de fotografat. Un drum de pe timpul Romanilor.

Pentru redacție responsabili: Petru P. Barțiu.

Szám 229—1899

(524) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt bírósági végrehajtott az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a szásvárosi kir. járásbíróság 1898. évi V. I. 268/2 számú helyzebeli következtében Dr. Muntean Aurel végzebeli ügyvéd által képviselt Mihaila Ardelean kudsiri lakos javára Gurgui Simion kudsiri lakos ellen 217 frt 80 kr. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 775 frtra becsült sertések, lóvak, tehének, juhok, szénák és kukoricaból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatkak.

Mely árverésnek a fentti kir. bíróságok V. I. 35/2 1899. számú végzése folytán 217 frt 80 kr. tőkekövetelés, ennek 1897. évi 13/V. járó 5% kamatai eddig összesen 10 frt 40 kr. biróilag már megállapított költségek erejéig Kudsir község házánál leendő eszközzésére 1899. évi május hó 26-ik napjának délelőttii 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Szásvároson, 1898. évi május hó 2-ik napján.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajttó.

Acții de vëndut

Subscrisa posedând **13 acții** de-ale societății de credit și economii »Crisiana« în Brad, doresc a le vinde cu un preț convenabil. Fiecare acție are valoare de **103 fl.**, le vënd însă toate cu suma de **1000 fl.**, eventual și mai puține, cu **80 fl.** pro bucată.

Ermina Irhaș

(520) 3—8

în H.-Botca.

Anunț.

Subscriscul aduc la cunoștința on. public din Orăștie și giur, că am deschis a doua-oară **FĂURĂRIA** mea în strada cimiterului în casele d-lui I. Niloș, 10tar, și mă îmbiu a pregăti tot felul de lucruri aparținătoare acestei măestrii, precum: trăsuri cu federe și simple, caré pentru economie, pluguri și tot felul de reparaturi, cu prețuri moderate.

Rugând on. public să mă onoreze cu comande numeroase, semnez
Cu toată stima

MOISĂ BUDA,
măestru faur.